GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 65. W Poniedziałek dnia 18. Marca. **1839.**

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 12. Marca.

Mianowani przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości: Wejnert Jan Sekretarz Trybunału Cywilnego 1éj Instancyi Gubernii Mazowieckiéj, zastępcą Podpisarza tegoż Trybunału, z pozostawieniem przy dotychczasowych obowiązkach; Dzięciołkiewicz Jan i Noskowski Józef, Rejenci Kancellaryi Powiatu Warszawskiego, Rejentami Kancellaryi Ziemiańskiéj Gubernii Mazowieckiéj, w miejsce dymittowanych Wilskiego Felixa i Rakowieckiego Ignacego Benedykta.

Rossya.

Z Petersburga, dn. 20. Lutego (3.) Marca.

Ogłoszono postanowienie Cesarskie z dnia 15. (27.) Stycznia 1839 r. o artystach Teatrów Cesarskich, według którego Artystami Teatrów Cesarskich są: aktorowie, dyrektorowie trup, reżysserowie, kapelmistrze, baletmistrze, dyrygujący orkiestrami, tancerze, muzykanci, dekoratorowie, maszyniści, malarze, główny kostiumier, suflerowie, zawiadujący garderobą, fechtmistrze, teatrmistrze, rzeźbiarze, dozorca składu nót, figuranci, przepisujący nóty, śpiewacy i fryzyerowie. Wszystkie osoby wyżéj wymienione, stosownie do swych talentów, rodzaju powierzonych im ról i obowiązków, dzielą się na trzy klassy: *a*) Do pierwszéj klassy należą: aktorowie, występujący w pierwszych rolach we wszelkich rodzajach sztuki dramatycznéj, dyrektorowie trup reżysserowie, kapelmistrze, baletmistrze, główny kostiumier, dyrygujący orkiestrą, dekoratorowie, maszyniści, muzykanci-soliści i tancerze-soliści. *b*) Do drugiéj klassy należą: aktorowie grający drugie i trzecie role, suflerowie, zawiadujący garderobą, teatrmistrze, muzykanci, malarze, rzeźbiarze, dozorca składu nót i fechtmistrze. *c*) W trzeciéj klassie mieszczą się aktorowie chórzyści, aktorowie używani do prezentacyi, do wyprowadzenia chórzystów i statystów, figuranci, przepisujący nóty, śpiewacy i fryzyerowie.

Francya.

Z Paryża, dnia 8. Marca.

Dziennik sporów klassyfikuje wiadome dotychczas 452 wybory w sposób następujący:

Ministeryalni deputowani 222,
Deputowani koalicyi . . 226,
Niepewni . . . . . . 4.

Niedostaje więc w ogólności dotychczas 7 wyborów, kiedy Izba z 459 członków się składa.

Galignani Messenger podaje 452 wyborów jako zdecydowanych i dzieli je sposobem następującym:

Dawni ministeryalni deputowani	181
Nowi	33
	214.
Dawni deputowani koalicyi	192
Nowi	47
	239.

Większość na korzyść koalicyi 25 głosów.

Temps rachuje 47 głosów większości na korzyść koalicyi a Journal du Commerce nawet 63.

PP. Molé i Montalivet dzisiaj zrana o godz. 6. do Tuilleryów wezwani, prawie godzinę całą trwającą rozmowę odbyli z N. Panem. Marszałek Soult wezwany został, aby w ciągu dnia dzisiejszego Króla odwiedził.

Z dnia 9. Marca.

Wszyscy Ministrowie wczoraj po południu o 4. godz. Królowi prośby swoje o uwolnienie ich od urzędowania podali. Marszałek Soult dzisiaj w południe do Króla wezwany został.

Jedna gazeta oppozycyjna zawiera, co następuje: »Donoszą nam, że dymissyę Pana Molé i jego kollegów dopiero po odbyciu przeszło 3 godziny trwającéj rady gabinetowéj przyjęto. Długo rozważano, czyby obecny stan spraw publicznych pokonać się nie dał bez wezwania mężów koalicyi. Pan Molé wszelako oświadczył, że po tylokrotnych, udaremnionych usiłowaniach, dla niego niepodobieństwem, zostać dłużéj przy sterze zarządów. Król postanowił następnie wszystkich Ministrów uwolnić. Marszałek Soult do Króla wezwany. Tuszymy sobie, że przedłożone mu warunki tą razą tego będą rodzaju, iż je będzie mógł przyjąć. Nie będą zapewne, jak przed 6 tygodniami, od niego żądali, żeby Panów Molé i Montalivet za kollegów przybrał. Marszałek chce przedewszystkiém być rzeczywistym prezesem Rady, i prócz tego koniecznie wstąpienia Pana Thiersa do gabinetu się domaga. Ci dwaj mężowie większość zapewne około siebie zgromadzić potrafią; obok nich może PP. Dupin, Duchâtel, Passy, Teste i Beranger miejsca swe zajmą.«

Anglia.

Z Londynu, dnia 5. Marca

Posiedzenie Izby niższéj d 4. Marca. Podczas wniesienia budżetu marynarki powiedział Pan C. Wood, iż obecnie poczytuje za rzecz potrzebną odstąpić od zwyczajnego postępowania i przedmiot ten bardziéj zgłębić, ponieważ prassa ostatniemi czasy usiłowała upowszechnić zdanie, jakoby marynarka angielską upadała i Ministrowie takową w niedodarowania sposób zmniejszali. Lecz to jest fałszem, bo zmniejszaniem sami się tylko Torysowie, nigdy zaś Whigowie nie zajmowali. »Od roku 1818 do 1824, powiedział, liczyła marynarka 15,000 ludzi, od 1824 do 1831 włącznie z ludźmi potrzebnymi do obsadzenia wybrzeży, wynosiła ona w przecięciu 22,000 ludzi, a w r. 1831 nie torysowskie ale whigowskie Ministeryum dokazało najwięcéj, czego tylko w pokoju w téj mierze dokazać można, i marynarka liczyła znowu po wyłączeniu ludzi do obsadzenia wybrzeży potrzebnych 18,000 głów. Tak pozostało aż do 1834 roku, w którym marynarkę o 500 ludzi zmniejszono w zamiarze uskutecznienia zbawiennego środka, aby chłopców do marynarki przyjmować można. Tak tedy licząc 2 chłopców na dorosłego mężczyznę przyjęto w miejsce 500 ludzi 1000 chłopców, i tym sposobem marynarka liczyła 17,500 ludzi i 1000 chłopców, zatém tyleż co dawniéj. Potém nastąpiło ministeryum Sir Roberta Peela i zmniejszyło marynarkę; usunięto 2000 ludzi a przyjęto natomiast tylko 1000 chłopców, przez co się marynarka o 1500 ludzi zmniejszyła. Prócz tego zmniejszono ją jeszcze o 1000 ludzi. Cała marynarka liczyła wówczas tylko 15,500 ludzi i 200 chłopców. W następnym 1835 r. zwiększyło Ministeryum whigowskie marynarkę o 5000 ludzi. Podania o sile morskiéj innych narodów, umieszczone niedawno temu w pismach publicznych, bardzo są przesadzone. I tak w jednym artykule twierdzono, że Francya 57 okrętów liniowych posiada. Ale z tych 22 dopiero budują, 3 składają się z samych szczątków, a 2 używają do ćwiczeń wojskowych: w miejsce zaś 22 okrętów liniowych, 10 ich tylko ma Francya na morzu, jak się to z sprawozdania Barona Dupina okazuje. Tych błędów łatwo można było uniknąć, bo Francya w téj mierze żadnéj tajemnicy nie robi. Z marynarki północno amerykanskiéj znajdują się 2 okręty liniowe na morzu, 3 do służby gotowe i 2 naprawiają; wszystkie zaś podług zeznania Kapitana Marryata mają angielskich majtków. Marynarki rossyjskiéj w ostatnich czasach nie zwiększono. W roku 1787 miała Rossya 45 okrętów liniowych, w 1801 61, a w 1817 43, i teraz ich ma tyle a liczbę ich o 2 zwiększą.« Następnie przeszedł mówca do opatrywania floty w ludzi i nadmienił, że w téj mierze nie większe jak dawniéj zachodzą trudności; z tą tylko zaś różnicą, że oficerowie teraz z większą uwagą potrzebnych wybierają ludzi. Nie ma także żadnéj przyczyny do doznawania większéj w téj mierze trudności, gdy położenie oficerów i żeglarzy nierównie teraz jest lepsze niż dawniéj. » Marynarka handlowa, mówił daléj, ciągle się w

pokoju powiększała. Liczba zapisanych w regestrach żeglarzy w Anglii wynosi obecnie 200,000 ludzi, nie licząc w to rybaków i t. d.; w 1833 roku liczono ich 164,000, w 1834: 168,000, w 1835: 171,000, w 1836: 171,600, a w 1837: 173,500. Francya ma tylko 35,000 żeglarzy zaciągniętych w księgi, nie zaś 90,000 jak mylnie donoszono. Z tych 18,000 w czynnéj zostaje służbie a 17,000 trzymają na przypadek. Okrętów zwyczajnych liczono w Anglii w 1833 roku 24,385, a w 1837: 26,037; zwiększono przeto liczbę tychże o 1652. W tymże samym przeciągu czasu zwiększyła się także znacznie liczba okrętów parowych; bo w 1833 roku było ich tylko 433, a w 1837: 618; zatém 185 więcéj. Teraz mamy 65 okrętów parowych równających się sile 200 i więcéj koni, 136 o sile 100—200 koni, 160 o 50—100, i 318 o sile 50 koni, ogółem 679." Takowe oświadczenie Sekretarza admiralicyi zadowolniło wszystkich i nawet przeciwnicy Ministrów przyznali, że jasno i wyraźnie obraz ten skreślony; przychylenie się jednak do żądanego budżetu aż do środy odłożono.

Na posiedzeniu Izby Niższéj dnia onegdajszego wiadomość o mianowaniu Lorda Ebrington Namiestnikiem Irlandyi spowodowała Lordów Lyndhurst, Wharncliffe, Wicklow i Roden do silnych protestacyj; mniemali oni, że wybór męża tego na podobną posadę ożywi na nowo nadzieje papizmu, gdyż dawniejsze oświadczenie Lorda Ebringtona z okoliczności rozpraw nad irlandzkim bilem dziesięcin zmierzało do zupełnego zniszczenia prostestanckiego kościoła w Irlandyi, a jego nominacya byłaby przeto prostem wypowiedzeniem wojny kościołowi ze strony Ministeryum; gdy więc Ministrowie nominacyi nie cofnęli, niezawodnie ztąd złe wyniknie, a Irlandya, która za czasów Lorda Normanby już i tak wiele ucierpiała, na łup wystawioną zostanie. Lord Melbourne i Lord Holland zwrócili uwagę, że nie należy tu roztrząsać mowy mianej w Izbie Niższéj, a pierwszy nie zna dował nic takiego w mowie Lorda Ebrington, coby go niezdatnym na urząd Namiestnika czyniło; w przeciwnym bowiem razie i Członkowie Gabinetu, którzy podobnie się oświadczyli, równieżby do swych urzędów niezdatnemi być musieli. Lord Brougham przechylił się w téj sprawie na stronę Torysów, oddając sprawiedliwość wielkomyślnemu i zacnemu charakterowi Lorda Ebrington, mniemał jednak, że oświadczenia Lorda tego nie uważa jeszcze za dostateczne, aby go wprost na Namiestnika do Irlandyi posyłać. Na tém zakończyły się rozprawy w tym przedmiocie, nie przedstawiwszy dalszego wypadku. Następnie odczytano po raz trzeci bil o poprawie irlandzkiego prawa o ubogich i takowy przyjęto. — Poczem Pan O'Connell wystąpił z pierwszym z kolei wnioskiem, tyczącym się Irlandyi z listy tych, które trzy tygodnie ciągle ma przedstawiać. Mowa jego miała na celu zrównoważenie prawa wyborczego Irlandyi z prawem Anglii. Przedstawiał liczebne wypadki, dowodzące niejednakowego stosunku liczby wyborców w obu krajach. I tak n. p. w Anglii hrabstwo Rutland ma 1391 wyborców na ludność 19,385 dusz, gdy tymczasem 9 irlandzkich hrabstw, z których najmniejsze ma 73,000 a największe 366,000 mieszkańców, nie ma razem tyle wyborców, ile to jedno angielskie hrabstwo. — Lord Morpeth sprzeciwiał się wnioskowi, gdyż to sprzeciwiałoby się katolickiemu aktowi emancypacyi i irlandzkiemu bilowi reformy z r. 1832 i spowodowałoby tylko spory między dwiema izbami. Wniosek ten został wreszcie większością 155 przeciw 92 głosom odrzucony.

Z dnia 6. Marca.

Stósownie do Times zachodzi słuszna obawa, żeby z powodu sporów granicznych w Ameryce między Anglią i Stanami Zjednoczonemi do jawnéj nie przyszło wojny. —

Z Kanady donoszą, że Gubernator wyższéj prowincyi, Sir P. Arthur, z podróży inspekcyjnéj aż z nad granic Niagarskich do Toronto powrócił.

W Buffalo sympatyzowano jeszcze ciągle z buntownikami a ludzi należących do przeciwnego stronnictwa ostrzegają, żeby się mieli na baczności; redaktora gazety »Kingston Chronicle« owi sympatyzujący omal nie zabili."

W Guatemala w środkowéj Afryce, pokolenia Indyjskie okropną zrządziły rzeź. Marazors, Prezydent rzeczypospolitéj, na wiadomość o wtargnięciu ich, do St. Salvador wyruszył, tymczasem zaś Indyjanie zagrażali Jalapie. Obleżeni wyszli naprzeciw nim, zostali jednak z wielką stratą odparci. Indyjanie zdobywszy Jalapę wszystkich jeńców nielitościwie wymordowali. Kilka kobiet, które za szpiegów poczytywali, okropnie pokaleczyli i nago do Guatemale wygnali. Mieszkańcy miasta tego takiemi okrycieństwy rozjątrzeni uzbroili się natychmiast w liczbie 800 i pod wodzą Gen. Salazar uderzyli w nocy na Villaneuvę, dokąd się Indyjanie byli cofnęli. Powstała okropna rzeź, mało tylko Indyjanów uszło, przeszło 500 trupów nazajutrz na rynku znaleziono. Naczelnik ich, Carrero, uszedł, ale żonę jego jako niewolnicę do Guatemala odprowadzono.

Hiszpania.

Z Madrytu, dnia 28 Lutego.

Owdowiała Królowa ciągle jeszcze słaba i od trzech dni z pokoju niewychodzi.

Rząd przesłał Esparterze 5 milionów reałów, aby przy pomocy tychże mógł korzystać z panującego między Karolistami zamieszania i coś stanowczego uskutecznić.

Powiadają tu za rzecz zupełnie pewną, że Cabrera wstąpił w ślady Maroty i Gubernatora Morelli wraz z innymi oficerami załogi tameczněj rozstrzelać kazał.

Z nad granicy hiszpańskiéj.

Pomiędzy Karolistami, którzy od 1. Marca do Bajonny przybyli, uciekając przed zemstą Maroty, znajduje się także Karmelita Domingo, były Jałmużnik Karolistowskiego sztabu głównego, znany ksiądz Juan Echeverria, który tak znaczną grał rolę w powstaniu Nawarrskiém, jako też obydwaj Aguirre, z których jeden gwardyi przybocznéj Don Carlosa, a drugi piątemu nawarskiemu batalionowi przewodniczył. Podług zeznania tych wychodzców, zbywa już Karolistom na pieniędzach, bo ich Maroto na wypłacenie żołdu żołnierzom użył.

Don Carlos wyjechał d. 28. Lutego z Villafranki do Tolosy, gdzie miał długą rozmowę z Marotą, po któréj tenże zaraz na czele kilku batalionów do Biskai wyruszył.

Balmaseda z twierdzy Guevara uszedł i na czele trzech szwadronów i 1 batalionu wśród okrzyków: „Precz z Maroto! Niech żyje Cabrera!« przez Barambio przechodził. Chciał się do Orduny udać, musiał wszelako przez Ebro się przeprawić, kiedy Maroto go ścigał, który wściekając się ze złości, że największy nieprzyjaciel jego zemknął, Gubernatora Guavary, Kapucyna jednego i 2ch brygadyerów, przyjaciół Balmasedy, rozstrzelać kazał. Oraz na rozkaz Maroty Komendanta Arundy, Ezquillera, trzech mnichów, którzy przeciw niemu kazanie mieli, Adjutantów Goni'ego i Guergue'go, dwóch Kapitanów i Porucznika od 6go pułku, nareszcie Generała Tavalę uwięziono.

Maroto rozkaz, na mocy którego wszelkie związki z Bilbao pod karą śmierci były zabronione, zniósł, a rozumieją, że to jeszcze i pod względem innych miast nastąpi.

Aby poznać powody wypadku w Estella d. 19. Lutego r. b, potrzeba następujące przypomnieć wypadki: »Od czasu wyprawy w r. 1837., która spełzła pod bramami Madrytu, Don Carlos zdawał się przewidywać i przekonał się, iż partya prowincyonalna, do któréj znakomitsi dowódzcy z jego wojska należeli, sparaliżowała cel tego przedsięwzięcia, przez zazdrość ku stronnictwu i naczelnikom kastylańskim. Aby zaradzić złemu powierzył się temu ostatniemu stronnictwu i pierwszą czynnością było oddalenie Generała Cabanes od Ministerstwa wojny, a powierzenie go A. Tejeirowi, zręcznemu i chytremu Galicyanowi, który w ostatniéj krwawéj dramie w Estelli ważną gra jeszcze rolę. Po oddaleniu Cabanesa nastąpiło jakoby dysgracyonowanie Infanta Sebastiana; zostało mu odebrane dowództwo wojska, a dowódzcy którzy pod nim dowodzili dywizyami lub brygadami, zostali albo usunięci albo aresztowani, stósownie jak na którego miano podejrzenie, że mniéj lub więcéj przyłożył się do niepowodzenia wyprawy. Torre, Guibelalde, Eguia, Sarasa, Bargas, Sopelana, Balmaseda, Zavala, Arrogo, Batanero, Cabanero, Basilio Garcia i inni zostawieni do dyspozycyi; — Villareal, Zariateguy, Elio i Gomez zostali aresztowani. Wytoczono im proces i po długiéj instrukcyi, ukończonéj w Kwietniu r. z., Rada wojenna skazała ich na śmierć większością dwóch głosów, gdy tymczasem mniejszość żądała ich uwolnienia. Wiadomo, że przy téj sposobności było zaburzenie na ich korzyść w Ciranqui i Discatillo. Don Carlos uległ; niepotwierdził sądu w skutek wstawienia się Marota, który po Guerguem objął naczelne dowództwo. Odtąd Don Carlos działał tylko za natchnieniem Ariasa Tejejro, Biskupa Leonu, ojca Latragua i mnicha Domingo (swoich spowiedników), którzy pracowali nad pognębieniem stronnictwa prowincyonalnego, aby sami objęli całkowicie prowadzenie interesów. Ale powstanie wojsk w r. z. w Estelli przeciw Tejeirowi i Ojalaterosom, wstrzymało wykonanie ich zamiarów. Maroto objął dowództwo wojska i odtąd powstała otwarta walka między nim a Ministeryum; aby się temu oprzeć, Maroto starał się pozyskać przychylność i zaufanie wojska; Tejeiro zaś pochlebiał i ujmował sobie dowódzców brygad i dywizyj, przeciągając ich w części do siebie, a tym sposobem paraliżował zamierzone działania swego przeciwnika. Z tego wynikła walka intryg i dwuznaczności wzajemnych, w któréj Tejeiro kompromitował większą część Generałów wojska, podbudzając ich do nieposłuszeństwa Marotowi. W takim stanie były rzeczy, kiedy Xiężna Beiry przybyła do Hiszpanii. Uroczystości zamęścia jéj niemogły przerwać zawziętości rywalów. Każdy szukał nowych środków wzmocnienia się, a Maroto umiał pozyskać kilku magnatów, którzy go wspierali swoim wpływem. Tejeiro więc, który widział, iż wziętość tego Generała powiększa się codzień, postanowił ostatni mu cios zadać. Wyrobił więc u Don Carlosa w Listopadzie

r. z. odwołanie Marota, a mianowanie w jego miejsce Franciszka Garcia, Generalnego Kapitana Nawarry. Postanowienie było już podpisane, i miało być wykonane, gdy w tém ojciec Cyrillo, Arcybiskup Kuby, Ramierez de la Piscina i Marco del Pont, dowiedziawszy się co się dzieje, udali się do Don Carlosa i wyjednali unieważnienie i odwołanie postanowienia, jakie Tejeiro wyrobił. Maroto został naczelnym dowódzcą, ale dowiedział się o wszystkich intrygach, jak również i Franciszek Garcia. Ten ostatni zerwał więc dobre stósunki z swoim dowódzcą, a Maroto powziął nieufność i po niejakim czasie ścisłego dozoru kroków Franciszka Garcia, powziął myśl uwolnić się jednym ciosem od nieprzyjaciół i intryg dążących na jego zwalenie. Wiadomy wypadek w Estelli, przygotowany przez niego i ojca Cyrylla, który doniósł o tém Don Carlosowi, wykazał śmiałość jego planu. A tak krew 13 Generałów jest skutkiem współzawodnictwa Tejeira i Marota.«

B e l g i a.

Z Bruxelli, dnia 8. Marca.

Posiedzenie dzisiejsze rozpoczął P. Desmet przerwaną wczoraj mową oppozycyjną, w której gwałtownie na Ministeryum powstawał. P. de Theux, Minister spraw wewnętrznych, zażądał przeto głosu, aby zarzuty te zbijać. Po zamknięciu tych dyskussyi, przyszła koléj na Pana Charles Rogier, gubernatora prowincyi Antwerpii, który przyczyny swoje dla przyjęcia traktatu dokładnie rozwijał. Po nim miał podobnie na korzyść traktatu przemówić reprezentant Liedts z Flandryi.

Independant powiada, że rozbrojenie wojska naszego nie jest jeszcze nakazaném. Kilka pułków odwodowych otrzymało wprawdzie urlop aby się do siedzib swoich udały, ale w miejsce tych nastąpią inne bataliony z nowszego zakresu konskrypcyi. Czynna armia takim tedy sposobem nie dozna żadnego zmniejszenia i nie pierw zostanie zredukowaną, aż obrady w obydwóch Izbach będą zakończone. — Stósownie do innych gazet, niespodziany wypadek wyborów w Francyi Ministeryum wojny do cofnięcia wydanego już rozkazu rozbrojenia spowodować miał.

W giełdzie naszéj zwiększa się od dnia do dnia niecierpliwość z powodu ciągłéj gadaniny w Izbie Reprezentantów. Dziwią się temu, że co dzień tylko 4. mówców występuje i rozumieją, że może cały miesiąc jeszcze upłynie, za nim losy kraju rozstrzygnięte będą.

W rękodzielniach Pana Cockerill w Seraing znowu już dawniejszy panuje ruch, kiedy roboty wszelkie na rachunek massy likwidacyjnéj kontynują.

T u r c y a.

Z Konstantynopola, d. 15. Lutego.

(Gaz. powsz.) Kapudan Basza zwiedza warownie nad Dardanellami. Oficer jeden pruski towarzyszy mu w téj podróży, zwraca uwagę jego na korzyść nowych dzieł obronnych do bronienia téj przeprawy i układa się z nim względem nowych robót. Oficerowie pruscy, obeznani dokładnie z swoim wydziałem, wielką już Porcie uczynili przysługę. Za powrótem zwiedzi Kapudan Basza flotę, którą zupełnie na wzór angielskiéj urządzi, prócz żołdu wojska i majtków! W tym celu układa się znowu Sułtan z Lordem Ponsonbym, aby mógł biegłych majtków z Anglii dostać. Już mu przyrzeczono oficerów morskich angielkich, ktorzy okręty wojenne na swój sposób urządzać będą. Znany Kapitan Walker ma tu niezadługo przybyć i zaraz do czynnéj wstąpi służby. Ośmiu innych oficerów morskich z eskadry pod Maltą stojącéj także tu na wezwanie Lorda Ponsonbego, przybędzie i ci okrętami tureckiemi dowodzić będą. Wszystko to dowodzi, że dobre porozumienie między Anglią a Turcyą znowu przywrócone. Lord Ponsonby gani wprawdzie wszystko, coby pokój tutejszy zakłócic mogło, ale potajemnie, jak się zdaje, zachęca Portę do uzbrajania, którem się tu widocznie zajmują. Przy coraz bardziéj wiklących się interessach w Persyi i Indyach stara się naturalnie Anglia o coraz więcéj sprzymierzeńców i pragnie Turcyą na takiéj postawić stopie, aby dla niéj korzyścią, nie zaś ciężarem była. Łatwo więc być może, że uzbrajania te, pozornie przeciw Mehmedowi Alemu, zupełnie inny cel mają. — Nieporozumienia między Kompanią wschodnio-indyjską a Persyą jeszcze nie ustały, i Mac-Neil ciągle wystawia Szachowi, że zginie, jeżeli rady agentów angielskich słuchać nie będzie. Lecz Szach nie zważa na wszystkie te rady, wiedząc bardzo dobrze, że Pan Mac-Neil jest dobrym doktorem ale dość złym dyplomatykiem.

E g i p t.

Z Alexandryi, dnia 6 Lutego.

Od Mehmeda Alego nie nadeszły tu od 2 tygodni nowsze wiadomości. Wczoraj ogłosił rząd buletyn urzędowy o działaniach armii Kursihuda Baszy w Arabii. Wykazuje się z niego, że Kursihud-Basza opanował po kilku utarczkach i 14dniowém obleżeniu miasto Dalam i Taissala, dowódzcę beduinów, w niewolę zabrał. Szeikowie wielu pogranicznych pokoleń i cała prowincya Kardschi poddali się Egipcyanom.

Indye Wschodnie.

Echo de l'Orient donosi, że do Alexan-

dryi wiadomości z Indyjów Wschodnich aż do d. 3. Stycznia nadeszły. Oprócz doniesienia o wiadomym już zjeździe Rundschit-Singha z Generalnym Gubernatorem Lordem Auckland zawierają one jeszcze, co następuje: „Lord Auckland d. 25. Grudnia do Lahore się udać miał, aby stamtąd przez Agrę do Kalkutty powrócić. Rozkaz dzienny naczelnego wodza zawiadomił wojsko, że tylko pierwsza dywizya armii expedycyjnéj z Hindostanu wyjdzie, druga zaś główną kwaterę w Firazpur i Bhawulpur osadzi, kiedy cofnięcie oblężenia Heratu, dla osiągnięcia zamierzonego przez rząd celu rozwinięcie tak znacznych sił bezpotrzebném czyni. Sądzą powszechnie, że pierwsza dywizya Kabul przez rok albo dwa lata w posiadaniu swém zatrzyma, oraz tuszą sobie, że w pochodzie przez kraje Rundschidt-Singha, żadnych nie dozna przeszkód. Powzięto zamiar wysłania poźniéj z Kabulu parku artyleryi do Heratu, aby twierdzę te przyprowadzić do stanu jak najobronniejszego; spodziewają się, że tym sposobem na przypadek wtargnięcia do Indyów Wschodnich przez dzielny opór téj twierdzy armii angielskiéj dość by zostawiono czasu aby się dostać do granicy, zanimby nieprzyjaciel nad nią stanął, kiedy tylko z téj strony wtargnięcia do Indyów Wschodnich doświadczać można. Wyładowana nad ujściem Indusu armia bombajska była w pochodzie do Tatta i Hyderabab. Spodziewała się, że dn. 27. Grudnia w pierwszém mieście stanie. Dotychczasowy naczelny wódz, Sir Henry Fane, przez Suez do Europy wraca. Powszechnie tego są zdania, że rząd angielsko-indyjski obecnie z pomyślnych okoliczności korzystać będzie, aby Radschaha Nepalu i władzców Marattów, knujących ciągle spiski przeciw Anglii i usiłujących panowanie Anglii w Indyach osłabić, zupełnie upokorzyć i zniedołężnić. Za pomocą zachodzących obecnie stósunków mogłoby się rządowi angielskiemu udać, wszystkich swoich nieprzyjaciół pojedyńczo się pozbyć, którzy przez powszechne i połączone powstanie obalić go pragnęli."

Rozmaite wiadomości.

Depesza telegraficzna. — Z Kolonii, d. 14. Marca. — Dziennik sporów z d. 11. m. b. pisze: »Marszałkowi Soult Król utworzenie nowego Ministerym polecił; Marszałek obowiązku tego się podjął.«

Nakładem Aug. Em. Glücksberga w Warszawie i Teofila Glücksberga w Wilnie, wyszedł z druku zeszyt XXII. (Xty tomu IIgo) dzieła pod tytułem: Encyklopedya powszechna; zbiór wiadomości najpotrzebniejszych dla wszystkich stanów. — Zeszyt ten zawiera między wielu innemi następujące ciekawsze artykuły: Aurelian (Luc. Val. Dom.); Aurelius (Vict.); Austerlitz; Aurygiment; Australia; Austryackie Cesarstwo; Auszpurg, Auszpurgskie Wyznanie; Auvergne; i t. d. Prenumeratorowie na exemplarze z rycinami odbiorą z tym zeszytem portret Walter Skotta na stali. Prenumerata na Encyklopedyą Powszechną przyjmuje się ciągle: w Kantorze Głównym przy Księgarni Augusta Emmanuela Glücksberga, ulica Miodowa Nr. 497 pod filarami, oraz po wszystkich innych Księgarniach i Kantorach pism; a na prowincyi po wszystkich urzędach i stacyach pocztowych. — Ostatnie zeszyty tomu IIgo Encyklopedyi niezawodnie przed końcem b. m. wyjdą.

Pan Stanisław Müller ogłosił prenumeratę na ułożony przez siebie „Pan-Lexikon," czyli „Słownik powszechny Francuzko Polski," zawierający w sobie wszystkie znajome dotąd wyrazy i sposoby mówienia francuzkie oddane polskiemi, lub objaśnione. Dzieło to ułożone według dykcyonarzów Akademii Francuzkiéj, Boasta, Rivarola, Gattela, posiłkowane co do polszczyzny słownikami Lindego, Mrongowiusa, Trotza, Bandtkiego, Bobrowskiego i t. d. a co do wyrazów technicznych wsparte powagą Sniadeckich, Jundziłła, Rogalińskiego, Kluka, Fonberga, Podczaszyńskiego, Sierakowskiego, i t. d. ma się stać arcy-pożyteczną pomocą dla uczących się u nas języka francuzkiego, lub też w ogólności w literaturze pracujących. „Pan-Lexikon" wyjdzie we dwóch tomach in 8vo majori; obejmować będzie najmniéj 120 arkuszy druku; każdy tom około tysiąca stronnic. Cena dla prenumeratorów na całe dzieło wynosi rub. sr. 6 kop. 50, z przesłaniem pocztą rub. sr. 7 k. p. 50. Po zamknięciu zaś prenumeraty cena podwyższy się do rub. sr. 9. Tom pierwszy od litery A do H wyjdzie najdaléj przy końcu 1839 albo na początku 1840 roku. Prenumerować można po wszystkich krajowych i zagranicznych księgarniach.

Tanność w Neapolu — Pewny dziennik neapolitański wylicza wszystko, co w Neapolu za jeden gran (najmniejszy pieniądz neapolitański) otrzymać można. Mianowicie: cygaro, filiżankę kawy, kieliszek wódki, miejsce w teatrze maryjonetek, krzesło na przechadzce w St. Lucia, śklankę ponczu à la Calabrese, obwarzanek z rozynkami, lampkę oliwy, sucharek, lalkę dla dzieci, torcik, Topo (tak się zowie sam dziennik) i pijawkę. „Możecie więc (mówi tenże) za trzynaście granów

palić fajkę, posilić się kawą, mieć krzesło w teatrze albo na przechadzce Ś. Lucyi, upić się ponczem albo wódką, do tego przekąsić chleba, obwarzanka albo torcika, oświetlić swój dom, utulić płaczące dzieci, rozweselić swój umysł czytaniem dziennika Topo, a jeżeli przezto wszystko zgęśniała krew w waszych żyłach, możecie ją kazać sobie wyssać pijawce."

Myszy fabrykantami. — Przemysł angielski umie nawet myszy do swych machin używać, przeto pożytek z nich odnosić. — Jeden z dzienników edymburskich zawiéra następującą rzeczywistość sprawdzoną. W Kirkaldy znajduje się niejaki Pan Halten, który już dwie myszy przyzwyczaił do pracy, a pewien świadek naoczny opisuje tę rzecz jak następuje: „Młyn do deptania dla myszy w ten sposób jest urządzony, iż w nim zwyczajna domowa mysz, wypłacając się za szkodę, jaką piérwéj wyrządzała w spiżarni, każdego dnia, nie wyjąwszy nawet niedzieli, 110 do 120 nitek uprząść, zwić, a nawet zmotać może. Do uskutecznienia tego musi ona w przyrządzonym do tego młynie codziennie $10\frac{1}{2}$ angielskich mil ubieżeć, co nawet nie z wielką trudnością jéj przychodzi. Mysz zwyczajna nie więcéj waży, jak pół uncyi. Mąka owsiana kupiona za fenika, dostateczną jest do wyżywienia téj małéj winowajczyni przez pięć tygodni. W przeciągu tego czasu uprzędzie ona 3850 nitek, a przeto w całym roku 7 szylingów i 6 denarów zarobi. Teraz potrąćmy 6 denarów za pożywienie i 1 szyling za machinę, a zostanie od każdéj myszy 6 szylingów czystego zysku. Ostatnią razą gdy z nauczycielem tych myszy rozmawiałem, powiedział mi tenże, iż zamyśla wejść w układy ze spadkobiercami pewnego starego opuszczonego gmachu, mającego sto stóp długości, a 50 szérokości, w którym podług miernego obliczenia, oprócz dziesięciu tysięcy podobnych młynów dla myszy, nawet kilku dozorców i kilkaset widzów zmieścić się będzie mogło. Odtrąciwszy zatém 200 funtów rocznie na utrzymanie dozorców, a 500 funtów jako procentu od dziesięciu tysięcy na wystawienie machin, zawsze jeszcze rocznie 2300 funtów w zysku odniesie." Otóż mi projekt, wywiérający owym małym złoczyńcom sprawiedliwość, i wyrachowany na pewniejszéj zasadzie, niż dzisiejsza spekulacyja brania akcyi na parowe młyny!

Aktor Limbber. Dnia 20. stycznia b. r umarł w Londynie aktor Limbber, który z psot, zabawnych żartów i dowcipnych pomysłów był bardzo znany. Pewnego dnia Limbber, idąc z swym przyjacielem przez ulicę, spotkał nędzarza, który ich odudwu o jałmużnę upraszał. Przyjaciel jego nie dał nic ubogiemu, Limbber zaś dał mu kilka dukatów. „Jestem pewien, że ten człowiek jest oszukańcą," rzekł przyjaciel „Jest on," odrzekł Limbber, „albo nieszczęśliwym, albo też najdoskonalszym aktorem, jakiego kiedy w życiu mojém widziałem, i dla tego na wszelki wypadek godzień wsparcia ode mnie." — Pewnego dnia Limbber jadąc fiakrem, kazał woźnicy, ażeby go zawiózł pod *Słońce*, t. j. do gościnnego domu w Clare-Market. Gdy powóz przejeżdżał po przed tę restauratornię, Limbber postrzegłszy w niéj otwarte okno wskoczył z powozu do pokoju. Woźnica, który tego wcale nie postrzegł, zsiadłszy z kozła, otworzył drzwiczki i zdjąwszy kapelusz, chciał wysadzić swego gościa z powozu. Ale zobaczywszy, że gość zniknął, zaczął miotać przeklęstwa na zwodnika, który go tak oszukał; poczém wsiadłszy znowy na kozła, zamyślił już odjechać. — Limbber upatrzywszy tę pomyślną dla siebie chwilę, wskoczył znowu przez okno do powozu i wystawiwszy z niego głowę zawołał: „Woźnico! dokądże ty mnie wieziesz? Nawróć zaraz, niechaj wysiędę!" Woźnica usłuszawszy te słowa wychodzące z powozu, prawie osłupiał z przestrachu, poczém nawróciwszy konie, zatrzymał się przed bramą restauratorni. Limbber wysiadłszy sięgnął do kieszeni i chciał mu zapłacić. „Zatrzymaj sobie pan swe pieniądze," rzekł do niego woźnica, „mój gospodarz zakazał mi, abym dzisiejszego wieczora nie przyjmował żadnéj zapłaty." — Twój gospodarz jest głupcem, oto masz!" odrzekł Limbber. — „Przepraszam, mości belzebubie, znam ja się na twoich końskich kopytach, chociaż na nich masz buty; nie złowisz mnie w swe sidła." To rzekłszy wsiadł na kozła, i zaciąwszy konie odjechał.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Nad pozostałością na dniu 21go Czerwca 1833 w Skąpem zmarłéj Maryanny z Bienkowskich Stanowskiéj, późniéj zamężnéj Nitkowskiéj, podług dekretu z dnia 27. Października 1838 otworzono process spadkowo-likwidacyjny. Termin do podania wszystkich pretensyi wyznaczony, przypada na

dzień 25. Czerwca r. b.

o godzinie 10. przed południem w izbie stron tutejszego Sądu przed Ur. Fischer Referendaryuszem, na który zapozywamy z pomieszkań swych niewiadomych kredytorów a mianowicie Zbyszewskich sukcessorów, Ur Koszutskiego, dzierzawcy i Ur. Hipolita Zbyszewskiego.

Kto się w terminie tym nie zgłosi, zostanie za utracającego prawo pierwszeństwa jakieby miał uznany, i z pretensyą swoją li do tego odesłany, coby się po zaspokojeniu zgłoszonych wierzycieli pozostało.

Poznań, dnia 24. Lutego 1839.

Król. Pruski Główny Sąd Ziemiański.
Wydziału I.

Podaje się niniejszém do publicznéj wiadomości, że Agata Maryanna z Zimmermanów Górska, i jéj mąż, kupiec Hipolit S. Górski w Kurniku, kontraktem przedślubnym de dato Poznań, dnia 1. Lutego 1839, stawszy się pierwsza pełnoletnią, wspólność majątku i dorobku wyłączyli.

Szrem, dnia 7. Marca 1839.

Królewski Sąd Ziemsko-miejski.

OBWIESZCZENIE.

Następujące grunta do funduszu retablicyjnego należące:

1) grunt na rogu rynku Nowo-miejskiego i przedłużonéj ulicy Młyńskiéj położony, niegdyś Doebbelina,

2) grunta pod Nr. 55. i 56. w drodze publicznéj licytacyi

dnia 3go Kwietnia r. b.

zrana o godzinie 11téj w izbie sessyonalnéj Magistratu mają być sprzedane.

Chęć kupna mający ad 1) summę 200 tal. ad 2) — 100 tal w gotowiźnie kaucyi złożyć winni. — Warunki podczas godzin służbowych w Registraturze doglądane być mogą.

Poznań, dnia 4. Marca 1839. r.

Magistrat.

Podajemy niniejszem do publicznéj wiadomości, iż wyznaczona do wydzierżawienia dóbr Nadziejewa i Mądre powiatu Średzkiego, na dzień 8. Kwietnia r. b. licytacya dla przypadającego w tymże dniu święta, na dniu 9tym Kwietnia odbywać się będzie.

Poznań, dnia 14. Marca 1839.

Konsystorz Generalny Arcybiskupi.

OBWIESZCZENIE.

Termin w Rusiborzu na dzień 21go m. b. do sprzedania koczu i sześć źrebców naznaczony, niniejszém znosi się.

Szroda, dnia 15. Marca 1839.

Fraisse.
Kommissarz aukcyjny.

W Sokolnikach wielkich pod Szamotułami o mil dwie od Pniew jest na sprzedaż 120 skopów tuczonych, rosłych.

Doniesienie szkolne.

Zakończenie kursu zimowego: dnia 26. m. b., examen i przyjmowanie nowych uczennic dnia 27. i 30. m. b. od godziny 11. do 2giéj, rozpoczęcie nauk kursu latowego: dnia 4go Kwietnia.

Poznań, dnia 14. Marca 1839.

Królewska szkoła imienia Ludwiki.
Dr. Barth.

Wieś Popkowice, trzy mile od Poznania odległa, jest od Sw. Jana r. b. do wydzierżawienia. Pretendenci zechcą się zgłosić u dziedzica w Węgorzewie pod Kiszkowem.

Magazyn trzewików

G. F. Behra, w rynku Nr. 81. w Poznaniu, donosi Wysokiemu Obywatelstwu i Szanownéj Publiczności niniejszém najuniżeniéj, iż znaczny wybór trzewików damskich własnéj fabryki, gustownie i trwale robionych z wiedeńskiego atlasu skórkowego, marokinu, *serge de Berry*, we wszelkich kolorach i t. d i t. d., po, ile można, rzetelnych cenach ma w zapasie Moje przywiązanie do tego procederu i zakupowanie przezemnie najlepszych materyałów z zawołanych fabryk, stawia mnie w możności zadosyćuczynienia wszelkim żądaniom.

Kurs papierów i pieniędzy giełdy Berlińskiéj.

Dnia 14. *Marca* 1839.	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami	Na pr. kurant gotowizną
Obligi długu państwa	4	$103\frac{1}{4}$	$102\frac{1}{4}$
Pr. ang. obligacye 1830. . . .	4	$102\frac{3}{8}$	$101\frac{7}{8}$
Obligi premiow handlu morsk.	—	$70\frac{3}{4}$	$70\frac{1}{4}$
Obligi Kurmarchii z bież. kup.	4	—	$101\frac{11}{12}$
Obligi tymcz. Nowéj Marchii dt.	4	—	$99\frac{3}{4}$
Berlińskie obligacye miejskie .	4	$103\frac{5}{8}$	$102\frac{7}{8}$
Królewieckie dito . .	4	—	—
Elblągskie dito . .	$4\frac{1}{2}$	—	—
Gdańskie dito w T.	—	48	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	$100\frac{11}{12}$	$100\frac{5}{12}$
Listy zast. W. X Poznańskiego .	4	$105\frac{3}{8}$	--
Wschodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	$100\frac{11}{12}$	$100\frac{5}{12}$
Pomorskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	$101\frac{3}{4}$	—
Kur- i Nowomarch. dito . .	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{3}$	$101\frac{5}{8}$
Szląskie dito . .	4	103	—
Obl. zaległ. kap. i prC. Kur- i Nowéj-Marchii	—	97	96
Złoto al marco	—	215	214
Nowe dukaty	—	—	$18\frac{5}{12}$
Frydrychsdory	—	$13\frac{5}{12}$	$12\frac{11}{12}$
Inne monety złote po 5 talarów .	—	$12\frac{7}{12}$	$12\frac{1}{12}$
Disconto	—	3	4

Do dzisiejszéj gazety przyłączony jest spis cen nasion **Fryderyka Gustawa Pohl** w Wrocławiu.

Verzeichniss

ächter ausländischer

Gartengemüse-, Blumen- u. ökonomischer Futtergras-Samen,

welche für das Jahr 1839

ganz ächt, frisch und von bester Güte zu haben sind

bei

Friedrich Gustav Pohl in Breslau,

Schmiedebrücke Nro. 12, erstes Viertel vom Ringe, im silbernen Helm.

Samen für die Oekonomie.

A. Gras-Samen.

Die mit † bezeichneten Gräser eignen sich mehr zur Hutung, die ohne † eignen sich hingegen besser zur Schnittfutterung

	pr. Pfd. sgr.
† Agrostis vulgaris, gemeiner Windhalm oder rothes Strausgras	5
jung giebt dieses Gras für Schafe und Rindvieh ein gutes Futter, kommt auf dem schlechtesten Sandboden und Höhen fort, befestiget wegen seinen kriechenden Sprößlingen den losen Sand, und verdient auf solchen häufiger angepflanzt zu werden.	
Aira cespitosa, Rasenschmeelengras	2½
es wächst auf den feuchtesten Gründen, selbst auf sauren Quellen und Gallen und schattigen Plätzen verdient bei Anlegung von Waldwiesen sehr empfohlen zu werden; als auch bei Anlegung neuer Wiesen zur Verdichtung des Rasens und seines nahrhaften Futters und reichen Ertrages mit Nutzen anderen Gräsern beigemengt zu werden, und der Preis von 2½ sgr. pro Pfund äußerst wohlfeil zu nennen ist.	
Alopecurus pratensis, Wiesenfuchsschwanzgras	4
sein frühes Wachsthum im Frühlinge und der reichliche Ertrag seines nahrhaften und gedeihlichen Graserzeugnisses sind hinlängliche Empfehlungsgründe.	
† Anthoxantum odoratum, ganz ächtes gelbes Ruchgras dieses Gras giebt dem Heu den bekannten Wohlgeruch und wächst sehr früh.	
Avena flavescens, Goldhafer	7
† Bromus inermis, grannenlose Trespe	3
† Bromus mollis, weiche Trespe	3
† Cynosurus cristatus, Kammgras	5
Dactylis glomerata, gemeines Knaulgras	4
nach den in England angestellten Versuchen ist der Grün- und Heuertrag dieses Grases außerordentlich ergiebig ausgefallen, so daß es alle hier angeführten Gräser im Ertrage übersteigt.	
Festuca alba, weißer Schwingel	5
† Festuca ovina, Schafschwingel	3½
† Festuca pinnata (Bromus pinnatus) gefiederter Schwingel	4
† Festuca pratensis, Wiesenschwingel	4
† Festuca rubra, rother Schwingel	4
Hedysarum onobrychis, Espparsette	4
Holcus avenaceus (Avena elatior) St. foins, französisches Raigras	5
der frühe Wuchs, reichhaltige Ertrag und mehrmalige Schnitte in einer Vegetationszeit empfehlen den Anbau desselben.	
Holcus lanatus, Honiggras	4
† Lolium perenne, engl. Raigras	6
† Lolium aristatum (perenne italicum), ital. Raigras.	10
Dieses Raigras ist zu Rasenplätzen wegen seiner dauerhaften Verrasung und vortrefflichem Grün dem engl. Raigras vorzuziehen.	
Melica coerulea, blaues Perl- oder Süßgras	5
Phleum pratense, Thimothygras, Wiesenlieschgras	4
† Pimpinella Saxifraga, Stein-Bibernelle	5
† Poterium sanguisorba, ächte welsche oder englische Pimpinelle oder Bibernelle, gemeine Becherblume	3
Sanguisorba officinalis, gemeiner Wiesenkopf, große Wiesenpimpinelle (falsche welsche große, oder rothe Bibernelle, Blutkraut, Drachenblut)	4

NB. Diese Arten Blattgewächse werden im Handel aus Unkenntniß sehr oft verwechselt und falsch versandt.

NB. NB. Folgende Werke liegen in meinem Verkaufs-Lokal zur An- und Durchsicht bereit, wie auch gern ich erlaube Copien sich aus nachstehenden Kupfern zu entnehmen.

Die Gräser der deutschen Flora in getreuen colorirten Abbildungen auf Kupfertafeln dargestellt vom Professor Dr. H. G. L. Reichenbach.

W. A. Kreyßigs Futterbau mit seinen 48 Kupfertafeln.

C. H. Nebbins Aushelfungs-, Futter- und Weidebuch nebst seinen drei Steindrucktafeln, enthaltend die Abbildung seiner beschriebenen Gräser und Futterkräuter.

In Betracht

1) des immer mehr anerkannten vortheilhaften und zunehmenden Anbaues der Futter Gräser und Kräuter.
2) des diesjährigen billig gestellten Samenpreises vorstehender Gräser und Futterkräuter glaube ich mit Recht die resp. Herren Landwirthe auf den Grassamen-Ankauf aufmerksam machen zu müssen.

Gemischte, sich im Wachsthum gleichende Gras-Samen.

	pr. Pf. rtl.	sg.
A. Für dauerhafte Rasenplätze auf magern trocknen Boden	—	4
AB. — — — auf feuchten Boden	—	4
B. Zur Hutung und Schnittfutterung für Hornvieh	—	3½
C. Zur Hutung für Pferde	—	3½
D. Zur Hutung für Schafe	—	3½

NB. Die gemischten Gräser bestehen nicht allein aus dem hier aufgeführten Grassamen; sondern denselben sind noch mehrere andere nützliche Grasarten beigemengt.

B. Klee-Samen.

	pr Schffl. rtl.	sg.
Klee, rother, } zum jedesmaligen billigsten Stadtpreise		
Klee, weißer, }		
Lucerne, oder ewiger Klee, pro Centner 28 rthl.	—	9
Klee-Samen-Abgang rother * pr. Schffl.	3	15
— — — weißer ** pr. Schffl.	2	—

* eignet sich zur Hutung und allenfalls Schnittfutterung, aber nicht zur Gewinnung von Samen.

** giebt ins Brachfeld gesäet, eine gute Schafweide und ist als solche zu empfehlen.

C. Futter-, Kraut- und Rüben-Samen.

	rtl.	sg.
Knörich oder Ackerspargel kurzrankiger pr. Schffl.	1	5
— — — langrankiger dito	1	20
Rotabaga, ächte gelbe schwedische Unterkohlrübe pr Pfd.	1	--
Runkelrüben, weiße, gelbe und rothe durcheinander gemischt zum Viehfutter, pr. Ctr. 6 rthl. pr. Schffl.	1	25
Senft, gelber, pr. Schffl.	3	—
Unterkohlrüben, weiße, oder Pfoschen pr. Pfd.	—	15

	pr. Pfd. rtl	sg.
Weißkraut, spätes großes oder Caput	1	10
Brassica rapa, weiße Herbst-, Kelch-, Stoppel- oder Wasserrüben das preuß. Viertel 2½ rthl. Die Metze 20 sgr. Das Pfund	—	4

Bohnen.

	pr. Pfd. sg.	pf.
Stangen-Bohnen, lange weiße Schwerdt-, extra	8	—
— — kleine weiße Perl- oder Sallat-	7	—
Zwerg-Bohnen, weiße Schwerdt-, extra	7	—
— — früheste weiße holl. extra zum Treiben	8	—

Schal- oder Kneifel-Erbsen

die in der Schote Bast haben, und ausgeleifelt werden müssen.

	pr. Pfd. sg.	pf.
Kneifel Erbsen, allerfrüheste großschotige de Grace oder Zwerg-Buxbaum Erbsen	8	—
wächst nur ½ Fuß hoch, als wahre Zwerg-Erbse zum Treiben in den Mistbeten und fürs Land vorzüglich zu empfehlen. *		
Kneifel-Erbsen, Erfurter große Klunker	6	—
— — extra frühe niedrige franz. Zwerg	12	—
— — frühe Guttenburger	10	—
— — frühe niedrige Mai	7	6
— — frühe hohe Mai	7	—

Zucker- oder Brech-Erbsen

die mit der Schale gegessen werden.

	pr. Pfd sg	pf.
Zucker-Erbsen, allerfrüheste de Grace oder Zwerg-Buxbaum-Erbsen	14	—
(wächst nur ½ Fuß hoch) als wahre Zwerg-Zucker-Erbse zum Treiben in den Mistbeeten, und fürs Land vorzüglich zu empfehlen. **		

* und ** beide Sorten eignen sich auch in kleinen Gärten zur Einfassung.

	pr. Pfd. sg.	pf
Zucker-Erbsen, früheste niedrige franz. Zwerg, extra	10	—
— — frühe weißblühende engl.	8	—
— — große graublühende Säbel	7	—
— — Spargel- oder Flügelerbsen	15	—

Blumenkohl- oder Carviol-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Carviol, extra früh cyprischer	14	—
— extra früh englischer	13	—
— extra großer asiatischer	15	—
— extra großer schwarzköpfiger sizilianischer *)	15	—

*) Diese Sorte ist sehr fein, und verwandelt sich die dunkle Farbe beim Abbrühen in eine schöne grüne Farbe.

NB. Obgleich bekanntlich alle Blumenkohlstauden, welche im Herbst noch keine Blumen zeigen, in Gruben und luftigen Kellern in Sand bis an die untersten Blätter eingeschlagen aufbewahrt, Carviol-Rosen oder Blumen ansetzen; so eignet sich doch eigentlich nur der asiatische Carviol dazu, lohnet Zeit, Mühe und Ausgaben.

Broculi- oder Spargel-Kohl-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Broculi- oder Spargel-Kohl, weißer, sehr feiner italien.	3	6
— violetter sehr feiner italienischer	3	6

Kohl-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Kohl, gelber Savoyer	2	—
— grüner Savoyer	1	6
— Brüssler sprossen oder Rosen *)	2	6
— krauser blauer Schnitt oder Frühlings	1	—
— krauser niedriger blauer Winter	1	3
— — — grüner Winter	1	—
— hoher blauer Winter	1	

* Dieser Kohl bringt rings um den Stamm die kleinen Sprossenköpfchen, welche im Herbst und Winter als feines Gemüse gegessen werden.

Kohlrüben-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Ober-Kohlrüben, extra frühe Wiener mit kleinem Kraut in die Mistbeete und fürs Land die erste Frucht	4	—
— — frühe weiße hohe englische	3	—
— — frühe hohe blaue englische	3	—
— — späte, extra große blaue	2	—
— — extra große weiße späte	1	6
Unter-Kohlrüben, weiße unter der Erde	1	—
Rotabaga, ächte große gelbe schwedische Unterkohlrübe	1	3

Körner-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Artischocken	4	—
Cardy	2	3
Gurken, lange Schlangen (1836er Erndte)	3	—
— frühe Trauben (1836er Erndte)	2	—
Melonen, die besten Sorten gemischt (1834 Erndte)	8	
Spargel, fein weißer holländischer	1	

Kraut-Samen.

	pr. Loth sg.	pf
Blutrothkraut, kleines fast schwarzes	4	—
— — holländisches zu Sallat	3	6
Weißkraut, extra früh niedriges plattes in Mistbeete und fürs Land die erste Frucht	4	—
— extra früh niedriges spitziges in Mistbeete und fürs Land die erste Frucht	3	6
— früh hohes Butter	3	—
— extra großes spätes	2	—
Welschkraut, extra früh niedriges gelbes in Mistbeete und fürs Land die erste Frucht	4	6
Welschkraut, früh hohes gelbes	3	—
— spätes extra großes gelbes	2	6

Radies- und Rettig-Samen.

	pr. Loth sg	pf.
Monat-Radiesel, rothe runde kurzlaubige	1	6
— — weiße runde kurzlaubige	1	3
Rettige, frühe lange weiße Wiener-Sommer- oder Butter-	1	6
— lange schwarze Erfurter	1	6
— runde schwarze Winter	1	3

Rüben-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Gelbe Sallatrüben, goldgelbe holländische oder Einmach-, extra fein	1	—
Mairüben, weiße runde holländische	1	6
— gelbe runde holländische	1	6
Rothe Sallatrüben, blutrothe holländ. oder Einmach-	1	—
Teltowerrüben	2	—
Turnipsrüben	1	—

Sallat-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Sallat, arabischer größter bester	2	—
— asiatischer großer gelber	2	—
— bester früher Forell	2	—
— franz. extra früher gelber Zuckerkopf im Mistbeete und fürs Land die erste Frucht	2	6
— franz. extra früher grüner Zuckerkopf in Mistbeete und fürs Land die erste Frucht	2	6
— gelber Prinzkopf	2	—
— großer Steinkopf (Winter)	2	—
— Entivien, röm. Bind- oder Sommer	1	6
— Entivien, krause engl. Winter-	2	—
— Raponze	—	9

Suppen-Kräuter-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Basilicum, kleinblättrig	3	—
— großblättrig	2	—
Bohnen oder Pfefferkraut	1	6
Cordabenedicten	1	—
Isopkraut	1	6
Kerbelkraut, gefülltes	1	6
Gartenkresse, gefüllte	1	6
Lavendel oder Spick	2	6
Löffelkraut	2	—
Majoran, französischer buschiger	2	6
Manaold, großblättriger	1	—
Melissen oder Edelcitronen	2	6
Portulack, gelber	2	6
— grüner	2	—
Petersilie, gefüllte krausblättrige Schnitt-	1	6
Pimpinell	1	6
Rosmarin	2	—
Salbei	2	—
Sauerampfer	1	6
Spinat, breitblättriger, rundkörniger	—	9
— schmalblättriger, spitzkörniger	—	6
Thymian	2	6
Weinraute	2	—

Wurzel-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Haberwurzel	1	—
Carotten oder französ. Möhren, frühe gelbe kurze Treib- in die Mistbeete	2	6
— kurze rothe holl. Treib- in die Mistbeete	2	—
— rothe ins Land	1	3
Möhren, lange dunkelrothe Frankfurter	1	—
— lange rothgelbe Braunschweiger	—	9
Pastinak	1	—
Petersilie-Wurzel, Erfurter lange dicke	1	3
Rapontica-Wurzel	1	6
Scortionair-Wurzel	1	6
Sellerie, großer holl. Knollen, extra	2	—
— krausblättriger sehr fein	2	6
Zuckerwurzel	2	—

Zwiebel-Samen.

	pr. Loth sg.	pf.
Borree, Sommer-	2	—
— Winter-, extra dicker	1	6
Zwiebeln, große weiße spanische extra	2	6
— große rothe spanische	1	6
— harte rothe Nürnberger	1	—

Aechter weißer

Zucker-Runkel-Rüben-Samen

von Franz Carl Achard'scher Abkunft

eigene Erndte

nach Jaquin

Beta Cycla altissima

nach Schkuhr

Beta vulgaris altissima,

auch

Bêtterave blanche de Silésie

genannt.

	rthl.	sg.
Die Rübe wächst ganz in der Erde mit reinem weißem Mark und reiner weißer Wurzelschaale, pro Pfd.	—	7½
der preuß. Centner von 110 Pfd.	25	—

Die Zuckerrunkelrübe steht weder als Species noch reine Abart, sondern als bloße Spielart da; sie gehört in die zweite Ordnung der fünften Klasse des Linnéeschen Systems, kann nur bei ausdauerndem Fleiß, botanischen Kenntnissen und richtiger Behandlung in ihrer Veredlung rein erhalten werden, was die Samenproductions-Kosten allerdings sehr vergrößert und von so manchen Samenproducenten nicht darauf verwendet wird. Eine einzige gewöhnliche Runkelrübe amalgamirt während der Blüthezeit bei nahem Stande einen großen Theil der Samenerndte aus welchem Grunde man aus einem Samenkapsel, angenommen drei Samenkörner enthaltend, drei ganz verschiedenfarbige (rein weiße, rothe oder gelbe) Runkelrübenpflanzen wachsen sehen kann, die eben so verschieden sich im Zuckergehalt zeigen werden. Ich verweise über erhaltene Amalgamirungs-Versuche des Zuckerrübensamens auf meinen Aufsatz in №. 79. vom 6. October 1837 der schlesischen Chronik und meinem Samen-Verzeichnisse pro 1838.

Der Zuckerrunkelrüben-Samenbau wird bis hieher noch vielfach ohne alle Vorkenntnisse betrieben. Am Samen selbst befindet sich kein zuverlässiges Kennzeichen der Spielart und Farbe der künftigen Rübe, wornach sich die vielen Klagen über bezogenen Samen enthüllen, und der jetzt ausgebotene billige Samen von jenen Zuckerrunkelrüben-Samen-Cultivateurs gegen den ächten noch viel zu theuer ist, wenn man die Aussaat auf einen preuß. Morgen Land zu 3 Pfd. Samen und die Rübenerndte davon zu 100 Ctr. annimmt, außer dem Samenbetrage alle Rüben- und Zucker-Productions-Kosten dieselben bleiben, aber die 100 Ctr. ächte weiße Zuckerrüben, bei deren Verarbeitung höheren Zuckerertrag, als gemischte oder Futterrüben (wo die Ausscheidung des Farbestoffes noch besonders zu berücksichtigen ist) liefern, und diese höhere Zuckergewinnung blos für die einige Groschen größere Samenauslagen zu calculiren sein dürfte; wodurch der Schluß sich rechtfertiget, daß schlechter Runkelrüben-Samen umsonst noch immer viel zu theuer zu stehen kömmt wie nachstehender Aufsatz bestätigen wird*).

So einflußreich bestandtheilig widriger Boden und frischer thierischer Dünger auf den Zuckergehalt der Rüben wirkt; so vortheilhaft ist dagegen ein Kompost**) von Knochenmehl, Kalk u. s. w., der den Zuckergehalt der Rüben erhöht. Mit je größerem Fleiß und Cultur die Samenrüben das erste Jahr gezogen sind, desto mehr ist es nöthig, im zweiten Jahr, in welchem sie den Samen tragen, fortzufahren, ihre Veredlung oder Zuckergehalt zu unterstützen und zu erhöhen, wo ich mich, nachdem das Land für die Samenrüben geeignet vorbereitet ist, erwähnten Kompostes bediene und jeder Samenrübe beim Einpflanzen ein bestimmtes Quantum desselben gebe, um den Zuckergehalt der Samenrübe besonders vor und während der Blüthe und Samenreife erhöhen zu helfen, was auf den Samen selbst und für die nächste Aussaat die günstigsten Einwirkungen ausübt***). Viele unserer Samenzüchter posaunen und ziehen zwar auf großen Flächen weiße Runkelrüben, die sie größtentheils zum Viehfutter anbauen und um möglichst hohen Futterertrag zu erzielen, den Acker frisch, stark und noch obendrein mit Pferde- oder gar Schafmist düngen, wodurch sie eine Menge Salpetergehalt den Rüben mittheilen, große aber wenig zuckerreiche Rüben erzielen und nehmen aus diesen mit Salpeter geschwängerten sogenannten Zuckerrüben die Samenrüben fürs nächste Jahr. — Ja bedienen sich, um nur viel Samen zu erndten, im zweiten Jahr, wo der Samen gezogen wird, abermals des frischen thierischen Düngers, und sind der Meinung, diese zweite Düngung könne auf den Samen keinen Einfluß ausüben! — Ob meiner oder jener Ansicht beizupflichten ist, überlasse ich dem Urtheil und Entscheidung von Sachverständigen. Meine Samenanpflanzung****) habe ich in öffentlichen Blättern bekannt gemacht, die Ansicht und Prüfung einem Jedem erlaubt, wodurch die beste Garantie für meine resp. Zuckerrunkelrüben-Samen-Abnehmer begründet ist.

Daß keine meiner in Groß-Oldern angebauten Rüben im ersten Jahr schoßt (den Samenstängel und Samen treibt) haben sich ebenfalls alle die Plantage Besuchende überzeugt, und bitte ich auch in diesem Sommer ihr Augenmerk hierauf genau zu richten. — Dagegen darf man andere Anpflanzungen »die großes Geschrei erheben« nur mit Aufmerksamkeit betrachten und untersuchen, so wird man unter diesen gerühmten, aus Kernen gezogenen oder verpflanzten sogenannten Zuckerrüben, schon im ersten Sommer ein großer Theil der Anpflanzung geschoßte (den Samenstängel treibende) Rüben vorfinden; deren Samenstängel aber abgeschnitten und mit dem Vieh verfuttert sind. Bei genauer und richtiger Untersuchung sind diese vom Schoß- oder Samenstängel im ersten Sommer abgeschnittenen Rüben leicht daran kenntlich, daß diesen Rüben ein großer Theil der Krone also der Herzblatttrieb ganz fehlt, und sich auf den Kronen der Rüben ein bloßer Schnitt oder verwachsene Narbe vorfindet.

Auszug aus der schlesischen Zeitung №. 15. vom 18. Januar 1839. Seite 85–86.

Ueber Entbildung des Zuckerrüben-Samens.

*) Mit und nach der Blüthe der Zuckerrunkelrübe entsteht der ganze sich ausbildende Apparat für die Fortpflanzung derselben, und die befruchteten Eierchen entbilden im Samenkorn nicht allein die ersten zarten Anlagen, sondern die ausgebildeste Zuckerrunkelrübe selbst, wie nachstehende Erfahrung bestätiget. Je reiner und zuckerreicher die zur Samenerzeugung bestimmten Zuckerrüben sind, und auf je zweckmäßigerem Boden sie ausgesteckt werden, desto vorzüglicher werden die Rüben aus dem neuen Samen hervorgehen. Denn der Samenstengel (Stamm der Blüthen) ist der unmittelbar aus dem Innern der Rübe sich erhebende, eigentlich zuckerreichste Theil dieser Pflanze, der allen übrigen sich an ihm entwickelnden Organen, wie Blätter, Blüthen und Samen, die aus der Rübe und der Erde gesogene Nahrung zuführt. Vom Samen ausgehend, dem Wachsthum folgend, bis wieder Samen entsteht, ist auch das Streben, das Endziel der Runkelrübenpflanze. Im regelmäßigen Gange lassen sich die Erzeugungsorgane für umgewandelte der ernährenden betrachten, die sonach durch ihre substanziöse Veredlung erhöhte Reinheit erhalten. Je reiner die ernährenden Organe sind, desto vollkommnere Veredlung wird durch die Erzeugungsorgane dem sich entwickelnden neuen Pflanzenleben zugeführt. In der Blüthe der Runkelrübe tritt ein Moment ein, wo sich alle Theile der Zuckerrübenpflanze zusammendrängen, eine centrale Stellung einnehmen, um den Culminationspunkt ihres Seyns in der Blüthe (wo selbst der minder oder stärker süße Blüthengeruch der Runkelrübe den wenigern oder größern Zuckergehalt der Zuckerrübe deutlich anzeigt) zu erreichen. Ist der Akt der Fructification in der Blüthe vollendet, so erlischt auch allmälig das Leben in allen Blüthentheilen. Staubgefäße und Pistillen sterben nach und nach ab. Aber im Innern zündet der elektrische Funke im Fruchtknoten ein neues Leben an. Nachdem bei der Blüthe die Fructification erfolgt, unterliegen die sexuellen Organe. Mit dem wichtigsten Theile, dem Fruchtknoten, geht eine wesentliche Veränderung, die Keimentwickelung, vor. Die Pflanze verschließt sich mütterlich; im Innern sendet sie ihre besten Säfte dem jugendlichen, mit einem Eiweißkörper nicht umgeben zu sein scheinenden Embryonen zu, die nach vollbrachter Föcundation belebt sind und sich unter ihrer gemeinschaftlichen Hülle entwickeln, später als Samen selbstständig werden und zur Reife gelangen, was sich schon in frühester Zeit durch das Anschwellen des Fruchtknotens verkündet, der im weitesten Wortsinne die ganze Anlage der künftigen Pflanze in sich schließt und so lange von der Mutterpflanze ernährt wird, bis er sich selbstständig vom Individuum trennt, und so wieder erneuert, was im raschen Strome der Zeit nach abgemessenen Momenten abzusterben bestimmt war. Es bilden sich um das befruchtete Pflanzenei Häute, die den Keimsack mit dem Keimwasser (einen süßen Schleim) enthalten. Von dieser Zeit an durchkreisen die Samen den Akt eines eigenen vegetativen Lebens, ziehen Nahrungs-Säfte an sich, und entwickeln sich mit ihren unmittelbaren Bedeckungen, bis sie gereift sich vom Individuum trennen und einen unabhängigen Lebenskreis beginnen. Das Samenkorn ist die vorgebildete Pflanze selbst, das höchste Erzeugniß der reproductiven Lebensthätigkeit der Pflanze. Es zeigen sich in dem Samenkorn zwei ausgebildete Samenlappen (Blätter) mit dem Erdkeim (die ausgebildete Zuckerrunkelrübe mit ihrer künftigen Form und Farbe) ganz deutlich dem bloßen Auge, ohne ein Mikroskop zu bedürfen, wenn man das Samenkorn mit der Lederhaut (die bräunliche Farbe, welche das Samenkorn einschließt) behutsam von der Samenkapsel und diese Lederhaut wieder vom Samenkorn zu der Zeit enthülst, wenn die Keimflüßigkeit größtentheils verdickt oder der Same fast in die Reife tritt, also noch wenig saftig, fleischig und nicht schon in eine mehlige Substanz übergegangen ist. Hat das Samenkorn seine vollständige Reife erlangt, so enthülse man dasselbe von der Kapsel, der Leder- und Keimsackhaut ganz behutsam, bringe dasselbe in erwärmtes Wasser, lasse die mehligte Substanz gehörig durchziehen, und man wird die ausgebildete Runkelrübenpflanze, jedoch ohne Farbenerkennung, sehen können. Wer an dieser meiner Angabe zweifelt, der komme entweder nach der Blüthenzeit auf meine Zuckerrunkelrübensamen-Anpflanzung nach Groß-Oldern oder zu jeder Zeit hierorts zu mir, und überzeuge sich durch den Augenschein.

Steht nach vorstehenden Thatbeständen fest: daß die Runkelrübe in Form, Farbe und den ersten Blättern sich schon in dem noch nicht ganz gereiften, wie im ganz reifen Samenkorn völlig ausgebildet vorfindet, so wird nicht zu leugnen sein, daß die erste Pflanzen-Anlage im Samenkorn die bedingteste höchste Veredlung erfordert, wenn die Rübenernte zuckergehaltreich erwartet werden soll, und man sollte bei der jetzt in der Oeconomie des Einzelnen und des allgemeinen Staatsinteresse einnehmenden, so wichtigen vaterländischen Cultur- und Erwerbzweiges wahrlich bei der Samenanzucht nicht so sorglos handeln und fortsetzen, Samen mit gehaltloser Ausbildung zu ziehen. Welch wichtiges Interesse die Rübenzuckerfabrikation für den Staat, den ländlichen Grundbesitzer, die Oeconomie selbst, die arbeitende Volksklasse, den einzelnen Staatsbürger und den Fabrikeigner ist, wie viele Millionen überall von dem Fortbestehen dieses Industriezweiges abhängen, dürfte der spätern Zeit zu lösen vorbehalten sein. Ich, als Laie, habe vorstehende Erfahrungen nicht allein Männern und Gelehrten vom Fach, die damit hinlänglich bekannt sind, sondern hauptsächlich der Mehrzahl meiner nebenländlichen Grundbesitzer und den Zuckerrüben-Bedürftigen, den Rübenzucker-Fabrikanten, die eigentlich nur ihr Augenmerk auf die Zuckerfabrikation und nicht auf das Hauptmaterial, den Urstoff, die Zuckerrübe selbst, ihr Wohl und Wehe richten, und wenig zu wissen scheinen, wie es sich mit der Samenerzeugung selbst verhält, mittheilen wollen. Für meine letztere Behauptung spricht: daß seit dem Continental-System in Frankreich stets Rübenzucker gefertigt worden ist, und noch heut die französischen Fabriken als Muster dienen können, viele aber dieser Fabriken von mir den Samen beziehen, und allein so viel Landfracht, wofür sie den in Frankreich selbst gezogenen Samen kaufen könnten, zu zahlen haben! Meine Bitte ergeht an Männer und Gelehrte vom Fach, diese von mir als Laien aufgestellte Empirie einer sorgfältigen Kritik zu unterwerfen, Fehler und Irthümer zu beleuchten. Wie mancher vom Fache beschäftiget durch tiefes Forschen sich nicht Jahre

lang lohnend mit einem Gewächs, und die beste Zuckerrunkelrübe, von der nun in jetziger Zeit so wichtiges abzuhängen scheint, zu ergründen, wäre doch wohl lohnend und Vaterlandssinn. Zu meiner Belehrung und zur Erzeugung eines noch vorzüglicheren Samens, würde ich die Bitte wagen, jede Beleuchtung und Kritik dieses Aufsatzes mir vom Verfertiger mittheilen zu wollen, da solche vielleicht mir nicht zu Gesicht kommen und eine gute Lehre oder Erfahrung mir dadurch verloren gehen und ich dieselbe nicht benutzen könnte. Denn nur durch den Austausch der Erfahrungen können Mängel behoben und etwas Ganzes erzielt werden.

Breslau im Januar 1839.

Friedrich Gustav Pohl.

**) Die Untersuchung des auf meiner Erbscholtisei zu Groß-Oldern stets vorräthigen zur diesjährigen Anpflanzung bestimmten Kompostes steht stets frei und wird mit Vergnügen erlaubt.

***) Die Samenrüben haben durch die Unterstützung dieses Kompostes weder ihr Mark verzehrt noch sich in ein bloßes Fasergewebe verwandelt, sondern sind, nachdem sie den Samen getragen haben, vollkommen gesund, mit jungen Anwüchsen versehen und zur Futterung ganz tauglich; über welche Erscheinung sich Sachverständige, welche die Plantage besichtigen, stets sehr gewundert haben.

****) Die auch dieses Jahr fortgesetzt wird und einem Jeden die Ansicht meiner Zuckerrunkelrüben-Samen-Plantage auf meiner Erbscholtisei zu Groß-Oldern (1 Meile von Breslau an der Chaussee nach Strehlen) und die Eintragung der vorgefundenen Mängel derselben in das Censur- oder Fremdenbuch erlaubt sein soll.

Bemerkung. Von der mir gefallenen Beta alba cycla altissima lanceolata folia, Pohls Erstling benannt, gebe ich vor dem Herbst 1840 keinen Samen ab. Dieselbe wird auch dieses Jahr auf meiner Erbscholtisei zu Groß-Oldern angebaut werden und zu beurtheilen sein.

NB. Wenn die gerechte Anerkennung meinem gelieferten Zuckerrunkelrüben-Samen zu Theil geworden ist; so hoffe ich jetzt durch die ausgezeichnete von allen Säuren freie Bodengüte, sowie durch die eigenthümliche Lage dieser meiner Groß-Olderschen Erbscholtisei Aecker und der Nähe von meinem Wohnort, wo diese meine Anpflanzung nun ganz unter meine persönliche Aufsicht gestellt ist, der Zuckerrunkelrüben-Samen-Erzeugung das Haupt aufgesetzt zu haben und bei der Nähe von Breslau als dem Mittelpunkt der Provinz durch diese meine Muster-Zuckerrunkelrüben Samen-Anpflanzung zu Groß Oldern (wo die stete freie Besichtigung gestattet wird) doch Einiges beizutragen: daß besserer und reinerer Samen erzeugt und der vaterländische schlesische Samen auch ferner im Auslande seinen gerühmten Platz behauptet.

Außerordentlicher Blumen-Samen.

	pr. 100 Korn	
Aster chinensis fl. pl. in 12 gemischten Farben	1	6
Aster nana chinensis fl. pl., gefüllte Zwerg-Astern .	3	—
Cheiranthus cheiri fl. pl., braun gefüllter schöner Wiener Stangen-Lack extra	5	—
— cheiri nana fl. grandiflora, großblumiger Zwerg-Lack	7	6
— fl. semipleno, halbgefüllter brauner Wiener Lack, mit sehr starken Blumenbüscheln	3	—
Impatiens balsamina, extra gefüllte Balsaminen in 12 gemischten Farben	19	—
— balsamina nanafl. pl. coccinnea, scharlachrothe Zwerg-Balsaminen	15	—
— dieselbe mit weiß panachirt	15	—
— große engl. Rosenbalsamine mit rothem Stengel	15	—
— dieselbe weiß panachirt	15	—
— große bunte engl. Cammelien-Balsamine . .	20	—
Primula auricula, Samen von einer, in Form und Farben sehr mannigfaltigen Aurikelsammlung die Priese von 1000 Korn	5	—

Eine gedruckte Anweisung, wie Aurikeln aus Samen zu ziehen und cultivirt werden, ist jeder Priese beigepackt. Aurikelfreunde werden dadurch mit einer Methode bekannt gemacht, wodurch sie in kurzer Zeit und für wenig Geld zu einer schönen Aurikelflor gelangen können.

A. Aster chinensis fl. pl.

im Sortiment.

Gefüllte Röhrastern,

vorzüglich zu empfehlen.

№. 1. dunkelroth.
2. dunkelblau.
3. fleischfarbe.
4. weiß.
5. rosa.
6. hellblau.
7. blau mit weiß.
8. roth mit weiß.

№. 9. hellblau Band.
— 10. hellroth Band.
— 11. dunkelblau Band.
— 12. dunkelroth Band.
— 13. Kugel-Aster dunkelcarmoisinroth.
— 14. Kugelaster dunkelcarmoisinroth mit weiß.

Dieses Sortiment in 14 Sorten, jede Priese zu 20 Korn gepackt, kostet 8 sgr.

B. Aster nana fl. pl.

Gefüllte Zwerg-Astern

im Sortiment.

№. 15. weiß.
16. dunkelroth.
17. dunkelblau.
18. hellblau mit weiß.

№. 19. dunkelroth mit weiß.
— 20. dunkelblau mit weiß.
— 21. rosa mit weiß.

Dieses Sortiment Zwerg-Astern in 7 Sorten, jede Sorte zu 15 Korn gepackt 5 sgr.

Delphinium ajacis nana fl. pl.

im Sortiment.

Gefüllter niedriger sehr schöner Rittersporn.

№. 1. weiß.
— 2. blaßlilla.
— 3. blaßziegelroth.
— 4. violett.
— 5. blaßblau.

№. 6. blaßbraun.
— 7. dunkelziegelroth.
— 8. aschblau.
— 9. Leberfarbe.
— 10. bunte.

Dieses Sortiment in 10 Sorten, in starken Priesen gepackt, kostet 5 sgr. Im Frühjahr den Rittersporn gesäet muß dieser 48 Stunden in Fluß-Wasser eingeweicht und dann gleich in feuchte Erde gesäet und sogleich angegossen werden, wo fast Korn für Korn aufgeht.

Impatiens balsamina fl. pl.

im Sortiment.

Extra gefüllte Balsaminen.

№. 1 weiß.
— 2. violett.
— 3. kupferfarbig.
— 4. scharlach.
— 5. lilla.
— 6. dunkelrosa.

№. 7. purpur.
— 8. fleischfarbig.
— 9. weiß mit purpur.
— 10. weiß mit violett.
— 11. weiß mit kupfer.
— 12. lilla mit scharlach.

Dieses Sortiment in 12 Sorten, jede Priese zu 12 Korn gepackt, kostet 20 sgr.

Sortiments-Levkoyen, vorzugsweise zu empfehlen in folgenden sehr viel gefüllt gebenden Sorten und Farben, jede No. oder Farbe ist zu 15 Korn gezählt und eingepackt.

Englische Caranten oder frühe Zwerg-Sommer-Levkoyen.

№. 1. apfelblüthe.
— 2. dunkelrosa.
— 3. kupferroth.
— 4. rosenfarbe.
— 5. rothbraun.
— 6. schwarzbraun.
— 7. carminroth.
— 8. blaßbraun.
— 9. mohngrau.
— 10 zimmtbraun.
— 11. ziegelroth.
— 12 violett.
— 13. weiß.
— 14. carminroth, lackblättr.

№. 15. chamois, lackblättr.
— 16. mordorée, lackblättrig.
— 17. weiß, lackblättrig.
— 18. rosa, lackblättr.
— 19. aschgrau, lackblättr.
— 20. blaßbraun, lackblättr.
— 21. dunkelviolett.
— 22 carminroth, prächtig.
— 23. dunkelschwarzbraun.
— 24. ziegelroth.
— 25. dunkelaschgrau.
— 26. dunkel mordorée.
— 27. kastanienbraun.

NB. Das Sortiment engl. Caranten oder frühe Zwerg-Sommer-Levkoyen von No. 1 bis 27, in den aufgeführten 27 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt, kostet 16 sgr

Halbenglische Caranten oder hohe Sommer-Levkoyen.

№. 28. fleischfarbig.
— 29. weiß.
— 30. hellblau.
— 31. aschgrau.
— 32. blaßbraun.
— 33. mordorée.
— 34. hochcarminroth.

№. 35. dunkelblau.
— 36. dunkelrosa.
— 37. ziegelroth.
— 38 dunkelschwarzbraun.
— 39. dunkel mordorée.
— 40. weiß, lackblättrig.

NB. Das Sortiment engl. Caranten oder frühe Zwerg- und halbengl. Caranten oder hoher Sommer-Levkoyen von №. 1 bis inclus. №. 40, in den aufgeführten 40 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt, kostet 24 sgr.

NB. Sind die frühen Sorten von No. 1 bis incl. No. 40 verblühet, so treten die Sorten von No. 41 bis 52 in Blüthe und gewähren bis spät in den Herbst einen schönen Blüthen-Flor.

Spätblühende oder perennirende Herbst-Levkoyen.

№. 41. rosa, engl.
— 42. carmoisinroth, engl.
— 43. dunkelblau, engl.
— 44. rothbraun, engl.
— 45. weiß, engl.
— 46 ziegelroth. engl.
— 47. dunkelbraun, halbengl.

№. 48. fleischfarbig, halbengl.
— 49. ziegelroth, halbengl.
— 50. weiß, halbengl.
— 51. ziegelroth, halbengl., lackblättrig.
— 52. carminroth, lackblättr.

NB. Das Sortiment halbenglische Caranten oder hohe Sommer- und spätblühende Herbst-Levkoyen von No. 28 bis 52 in den aufgeführten 25 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt, kostet 15 sgr.

Cheiranthus incanus fl. pl.

Winter-Levkoyen.

A. hochroth.
AA. carmoisin brennend.
D. weiß.
E. dunkelblau.
F. rothe Riesen-Levkoye.

H. hellviolett.
I. braun.
K. fleischfarbe.
L. rosa.

NB. Das Sortiment Winter-Levkoyen von A. bis L., in den aufgeführten 9 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt, kostet 7 sgr. 6 pf.

Preise der Levkoyen-Sortiments.

	sgr.	pf.
NB. Das Sortiment engl. Caranten oder frühe Zwerg-Sommer-Levkoyen von No. 1 bis 27, in den aufgeführten 27 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt, kostet	16	—
NB. Das Sortiment engl. Caranten oder frühe Zwerg- und halbengl. Caranten oder hohe Sommer-Levkoyen von №. 1 bis inclus. №. 40, in den aufgeführten 40 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt	24	—
NB. Das Sortiment halbengl. Caranten oder hohe Sommer- und spätblühende Herbst-Levkoyen von No 28 bis 52, in den aufgeführten 25 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt.	15	—
NB. Das Sortiment Winter-Levkoyen von A. bis L., in den aufgeführten 9 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt	7	6
NB. NB. Das Sortiment englische Caranten oder frühe Zwerg-Sommer- und halbengl. Caranten oder hoher Sommer-Levkoyen von No. 1 bis incl. 52 in den aufgeführten 52 schönen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt, kostet	30	—
NB. NB. Wird das ganze Sortiment frühe Zwerg-, hohe Sommer-, Herbst- und Winter-Levkoyen zusammen genommen, so kosten diese 61 verschiedene Sorten der von No. 1 bis L. aufgeführten 61 verschiedenen Farben, jede Farbe à 15 Korn gepackt	35	—

Anweisung.

Der Levkoyen-Samen, so wie auch überhaupt jede Samen-Gattung, erfordert bei der Aussaat einen leichten, lockern, möglichst magern, mit Flußsand gemengten Boden. Dieser lockere erwähnte Boden wird mit einem Rechen zu einem Beete oder beliebigen Behältniß eingerecht und ganz gleiche gemacht, der Levkoyen-Samen auf die Oberfläche des beschriebenermaßen präparirten Beetes gesäet, der Samen aber ja nicht etwa ein- oder untergerecht, sondern blos mit reinem Flußsand einen Messerrücken dick, aber ja nicht dicker, überstreut, und die benöthigte Feuchtigkeit mit einem Wäschansprenger oder Fliegenwedel auf das besäete Beet oder Behältniß gespritzt Mit dem Bespritzen des Fliegenwedels wird, wenn das besäete Beet Feuchtigkeit zum Keimen des Samens benöthigt, nun so lange fortgefahren, bis der Samen aufgegangen ist, und nun werden die Pflanzen gehörig luftfrei und möglichst trocken (nicht sehr feucht) bis zum Auspflanzen gezogen. Bei feinem Blumen-Samen aber, als Papaver bracteaticum u. a. m., dürfte die Aurikel Saat-Methode die vortheilhafteste und sehr anzuempfehlen sein.

Seit mehreren Jahren erziehe ich nach dieser Methode meine Levkoyen- und andre Blumen-Pflanzen, habe nicht allein das Vergnügen, daß mir fast jedes Samenkorn aufgeht, sondern auch, daß ich selten Pflanzen mit sogenannten schwarzen Wurzeln erziehe, und erfreue mich jedes Jahr eines vorzüglich gefüllten und kräftigen Levkoyen-Flors.

Folgende Samen werden die Priese zu 1 Sgr. abgelassen:

(Die Größe oder Stärke der Priese richtet sich nach der Feinheit, Neuheit der Blume und Preis des Samens. Bei Bestellung des Blumensamens genügt die bloße Nummer ohne Aufführung der Blumenspecies.)

Sommergewächse oder die nur ein Jahr blühen:

№.
1. Ageratum mexicanum, blaues Ageratum.
2. Cacalia souchifolia, rothe Cacalie.
3. Calendula officinalis speciosa fl. pl., goldgelb gefüllte Ringelblume.
4. Calendula pluvialis, Regen-Ringelblume.
5 Campanula speculum, Venusspiegel, blau, weiß und roth.
6. Campanula Lorei, weißblau, schön, Venusspiegel.
7. Centaurea americana, amerikanische Flockenblume, sehr schön.
8. — — moschata, fl. albo, weiße Flockenblume.
9. — — — fl. coeruleo, blaue
10. — — — suaveolens, gelbe, wohlriech. 15 Korn
11. Chrysanthemum carinatum, schönste Wucherblume
12. — — coronarium, fl. pl albo, weiß gefüllte.
13. — — — fl. pl. aureo, goldgelb gefüllte.
14. Clarcia pulchella, schönste Clarkie
15. — elegans fl albo, weiß.
16. — — schönste.
17. — — fl carneo, schönste fleischfarbene.
18. — — fl pl. schönste doppelte
19. — — fl. pl. carneo, fleischfarbig gefüllte.
20. Convolvulus bicolor, zweifarbige Winde.
21. — — tricolor, dreifarbige Winde.
22. Coreopsis atrofuscata, schwarzbraune großblumige Wanzenblume.
23. Coreopsis Drumondi (basalis) Drumonds neue ausgezeichnete schöne Wanzenblume.
24. Coreopsis tinctorea, färbende Wanzenblume.
25. Crepis alba, weiße Grundfeste.
26. — rubra, rosenrothe Grundfeste.
27. Delphinium ajacis nana, fl. pl., gefüllter niedriger sehr schöner Rittersporn in 12 gemischten Farben.
28 Delphinium ajacis elatior, hoher gefüllter Rittersporn.
29. Delphinium consolida, fl. pl., gefüllter Levkoyen Rittersporn in 6 gemischten Farben.
30. Elichrysum lucidum, glänzende Strohblume.
31. — bracteatum, fl. albo, weiße
32. Escholzia californica, Escholzie aus Californien; sie hält unter Bedeckung auch im Freien aus.
33. Escholzia crocea, rothgelbe Escholzie.
34. Gilia capitata, knopfförmige Gilie
35. Gilia capitata fl. albo, weiße Gilie
36. Gilia achillae folio, garbenblättrige Gilie.
37. Gilia tricolor, dreifarbige.
38. Iberis umbellata, bunte doldentragende Schleifenblume
39. — — fl. rubro, rothe doldentr. Schleifenblume.
40. — lusitanica, neue großblumige Schleifenblume.
41. Impatiens balsamina, fl. pl., gefüllte Balsaminen in 12 gemischten Farben, 10 Korn.
42. Ipomea purpurea, verschiedenfarbige Trichterwinde.
43. Lathyrus odoratus, wohlriechende Wicke.
44. — speciosus, prächtige Wicke.
45. — striatus, gestreifte Wicke.
46. — zeylanicus, blaßblaue Wicke.
47. Lavatera trimestris, fl. albo, weiße Sommerpappel.
48. — — fl. rubro, rothe Sommerpappel.
49. Lupinus Cruikschanki, Cruikschanks Lupine (sehr schön), 4 Korn.
50. Lupinus hirsutus, fl. albo, weiße wollige Lupine.
51. — — fl. coeruleo, blaue wollige Lupine.
52. — — fl. rubro, rothe wollige.
53. Madea elegans, schöne Medea, prachtvoll.
54. Malope grandiflora, großblumige Malope.
55. — trifida, dreitheilige Malope.
56. Mirabilis jalappa, Jalappe, diverse Farben.
57. — longiflora, langblüthige, wohlriechende Jalappe.
58. Nemophilla insignis, neue Liebeshainblume.
59. — phaceloides, mit großen Blumen.
60. Oenothera amoena, schönste Nachtkerze.
61. — odorata, wohlriechende Nachtkerze.
62. — purpurea, purpurrothe Nachtkerze.
63 Papaver plenissimum, allergefülltester Mohn.
64. — rhoeas, fl. pl., gefüllter Ranunkelmohn.
65. — somniferum, fl. pl., hoher gefüllter Mohn.
66 Reseda alba, weiße Resede.
67. — odorata, wohlriechende Resede.
68. Rudbeckia amplexicaulis, stängelumfassende Rudbeckie.
69. Salpiglossus in 16 sehr schönen Varietäten.

Diese Salpiglossen sind jedem Blumenfreunde zu empfehlen. Sie blühen im ersten Jahre, lassen sich bei guter Behandlung auch durchwintern, und passen sowohl für den Topf als auch fürs Land. Da es bei der größten Sorgfalt bis jetzt noch nicht gelingen will, aus dem von einer bestimmten Farbe erzielten Samen wieder dieselbe Farbe zu erzielen, so verkaufe ich diesen Samen nicht unter Farbenbezeichnung, kann aber versichern, daß die daraus zu gewinnenden Nüancen nichts zu wünschen übrig lassen.

70. Scabiosa atropurpurea, Scabiosen in 12 Farben.
71. — — major, großblumige Scabiosen in 12 Farben (vorzüglich schön!)
72. Schizanthus pinnatus, gefiederter Schizanth.
73. — obtusaefolius, stumpfbl. Schizanth.
74. — humilis, niedriger Schizanth.
75. — retusus, eingedrückter Schizanth.
76. Senecio elegans, fl pl. albo, weiß gefülltes Kreuzkraut.
77. — — fl. pl. rubro, roth gefülltes.
78. — — fl. pl. atropurpureo, dunkelroth gefülltes
79. Silene Armenia, Garten-Silene, sehr schön.
80. Tagetes erecta, fl pl aureo, aufr. gef. hochgelbe Sammtbl.
81. — — fl pl. sulphureo, schwefelgelbe gefüllte.
82. — — patula, braungelbe ausgebreitete.
83. — patula, fl. pl., dunkelbraune, gef.
84. Tropaeolum major, große spanische Kresse.
85. — fl. bruneo, braune spanische Kresse (prachtvoll!) 10 Korn.
86. Verbena aubletica, rothes Eisenkraut.
87. — venosa, blaues Eisenkraut.
88. Viola althaica (tricolor max.), Stiefmütterchen in vielen Pracht-Varietäten.
89. Viola tricolor grandiflorum, großblumige Stiefmütterchen.
90. — — nigra, großblum. schwarze Stiefmütterchen.
91. Xeranthemum, fl. alba pleno, weiß gefüllte Papierblume.
92. — — fl coeruleo pl., blau gefüllte Papierblume.
93. Zinnia grandiflora, großblumige Zinnie.
94. — multiflora luteo, gelbe vielblumige Zinnie.
95. — — rubro, rothe vielbl. Zinnie.
96. — — sulphureo, schwefelgelbe vielblum. Zinnie.
97. — tenuiflora, schmalblüthige Zinnie.
98. — elegans, fl. coccineo, scharlachrothe großblumige schöne Zinnie.
99. Zinnia elegans, schöne großblum. Zinnie in 50 Nüancen.

Hier gilt dasselbe, was bei den Salpiglossen gesagt ist. Es werden noch mehrere Jahre sorgfältiger Behandlung nöthig sein, um diese schöne Blume mit Gewißheit unter bestimmten Farben abgeben zu können.

Perennirende Blumen-Samen oder solche, die mehrere Jahre dauern, und besonders schön blühend sind

№.
100 Adonophora denticulata, Keulenglöckchen (schön!)
101. Agrostis flos Jovis, Jupiters Rade.
102. Althea rosea, fl. pl, gefüllte sehr schöne Wintermalven in 12 Farben.
103 Amobium alatum, Imortellen Amobien.
104 Antirrhinum majus, großes Löwenmaul in 8 Farben.
105 — bicolor, großes, weiß mit rothen Lippen.
106. Aquilegia vulgaris, gefüllt blühende Akelei in 6 Sorten.
107. — speciosa, prächtige.
108 Campanula medium fl. albo pl., weiß gef Glockenblume.
109. — — coeruleo pl fl., blau gefüllte.
110. — persicifolia flore albo, weiße Glockenblume, (schön und neu.)
111 Delphinium grandiflorum, großblumiger Rittersporn.
112. — — fl. albo, großblumiger weißer Rittersporn.
113. Dianthus barbatus fl. pl., gefüllte Bartnelke.
114. — chinensis fl. pl., gefüllte Chinesernelke.
115. Hedysarum coronarium fl. rubro, hochrother Hahnenkopf.
116. — fl. albo, weißer (beide Species müssen im Winter bedeckt werden).
117 Hesperis matronalis, blaue Viole
118. Lathyrus latifolius, breitblättrige Wicke.
119. Lupinus, aus mehr denn 50 der neuesten und schönsten Pracht-Sorten zusammen gemischt.
120 Lychnis chalcedonica, scharlachrothe Lychnis.
121. — fulgens, blitzende (sehr schön!).
122. Matricaria parthenium fl. pl., gefülltes Mutterkraut.
123 Papaver bacteaticum, beblätterter Mohn.
124. Valeriana rubra, rother Baldrian.

Topfgewächs-Blumensamen (die mit w bezeichneten wollen warm stehen.)

125. Argemone grandiflora, großblumiger Stachelmohn.
126. — humani, prachtvoller 5 Zoll breitblumiger Stachelmohn
127 Calandrina speciosa, prächtige Calandrine.
128. — grandiflorum, großblumige.
129. Celosia cristata w., Hahnenkamm in 6 Farben (extra groß).
130 Celosia pyramidalis w., pyramidenartiger (extra!).
131. Comelina coelestis w, blaue Comeline.
132 Gomphrena globosa fl. albo w., weißer Kugelamerant.
133. — — fl. rubro w., rother.
134. Lophospermum scandens, rankende Sinnpflanze prächtige.
135. Trachimena coerulea, blaue Trachymene (sehr schön).

1 Sortiment	von	10 Sorten	schön	gewählter	Blumensamen	6½	sgr.
1	—	— 15	—	—	—	10	—
1	—	— 20	—	—	—	13	—
1	—	— 30	—	—	—	20	—
1	—	— 40	—	—	—	25	—
1	—	— 50	—	—	—	30	—
1	—	— 60	—	—	—	35	—
1	—	— 80	—	—	—	50	—
1	—	— 100	—	—	—	60	—

Rohan-Kartoffeln.

Die große ertragreiche Rohan-Futterkartoffel das Pfd. $2\frac{1}{2}$ sgr.
— — — — — — — der Ctr. $6\frac{2}{3}$ rthl.

NB. Damit ein jeder meiner jetzigen Abnehmer doch einige[rmaßen] befriedigt werden kann und um diese Kartoffeln g[e]meinnütziger zu vertheilen, so wird nicht über einen halb[en] Centner abgegeben und ich bitte, nicht den Betrag auf gan[ze] Centner einzusenden, da ganze Centner nicht mehr ver[a]folgt werden.

Knollen-Gewächse,

nur vom Mitte April bis Mitte Mai zu versenden, Bestellung[en] mit Vorausbezahlung können zu jeder Zeit geschehen.

Amarillis formosissima, das Stück . . . .
Doppelte Anemonen im schönen Rummel die 100 Stück . .
Gladioles floribundes, neue Prachtblume das Stück . . . .
Gladioles psittacines, Papageienschwerdtlilien das Stück . .
Doppelte Georginen im Rummel das Stück*) . . . .
Lilium longiflora, neue Prachtblume das Stück . . . . .
Doppelte Ranunkeln im sehr schönen Rummel die 100 Stück .
Polyathes Tuberosa fl. pl., gefüllte Tuberosen das Stück

*) Diese doppelten Georginen können jedem Gartenfreunde m[it] voller Ueberzeugung empfohlen werden.

Briefe werden franco und der Geldbetrag gleichzeitig m[it] der Bestellung erbeten, widrigenfalls der Besteller die Verpfli[ch]tung eingeht und übernimmt, daß der Betrag bei Uebersendu[ng] des Samens zugleich, durch Postvorschuß auf seine Kosten [von] ihm mit entnommen wird. Bei Gemüse- und Blumensam[en] da der Versandt blos in Papier gut verpackt geschieht, w[ird] nichts für Emballage angerechnet. Bei Gras-, Futterkräute[r] so wie überhaupt bei allen ökonomischen Samen, wo Säcke [zur] Emballage dazu gegeben werden, wird solche zum Einkaufpre[is] circa für einfache Emballage des preuß. Scheffels mit 4, [die] doppelte mit 8 sgr berechnet.

Um deutliche Namens- und Ortsunterschrift wird dringe[nd] gebeten.

Ruß. Bast-Matten.

circa 3 Ellen lang und 2 Ellen breit.

Nach dem Wunsche der Herren Gärtner sind stets gu[te] russische Bast-Matten, das Stück 6 sgr. zu haben.

Arac oder alter Jamaika-Rum.

ausgezeichnete gute und billige Waare von gelber Farbe.

die Bout. (1 schlesisches Quart) extra fein incl. Flasche $12\frac{1}{2}$ sg[r.]
die Bout. ($\frac{1}{2}$ schles. Quart) extra fein incl. Fl. . . . . $6\frac{1}{2}$
die Bout. (1 preuß. Quart) — — — 20
die Bout. ($\frac{1}{2}$ preuß. Quart) — — — . . . . $10\frac{1}{2}$

Von reiner weißer Farbe.

die Bout. (1 preuß. Quart) extra fein incl. Fl. 25
die Bout. ($\frac{1}{2}$ preuß. Quart) — — — 13

Aechter Arac de Goa,

die Bout. (circa $\frac{1}{2}$ pr. Quart) weißer Farbe extra fein . . 45
die Bout. (circa $\frac{1}{2}$ pr Quart) brauner Farbe extra fein . . 30

Aechter franz. Sprit.

die Bout. (1 pr. Quart) incl. Flasche 20

Im Monat April sind alle in- und ausländische Minera[l-] Gesundbrunnen von 1839 Schöpfung ächt und direct von de[n] Quellen bezogen in meiner Handlung billig zu haben; worüb[er] besondere Preisverzeichnisse gratis ausgegeben werden.

Friedrich Gustav Poh[l]

Der Catalog der im Monat September verkäuflichen ächten Harlemer Blumenzwiebeln wird gratis ausgegeben und Bestellunge[n] von medio Mai bis primo September angenommen und werden diese im Voraus gegebenen Bestellungen zuerst effektuirt, sind die Bestellungen verpackt, so nimmt erst der Verkauf seinen Anfang, welches gewöhnlich um den 2. oder 3. September geschieht.